

Edunvalvontavaltuutuksen sudenkuopat

Esittelen tässä artikkelissa edunvalvontavaltakirjojen sudenkuoppia. Jos olet jo laatinut edunvalvontavaltuutuksen, suosittelen sinua lukemaan artikkelin tarkkaan, ja vertaamaan omaa edunvalvontavaltakirjaasi tämän tekstin esimerkkeihin.

Artikkelin taustalla ovat ne sadat suomalaiset edunvalvontavaltakirjat, jotka ovat olleet puutteellisia. Puutteellisuus on vakava asia, sillä edunvalvontavaltakirjan virhe voi johtaa sekä koko valtakirjan pätemättömyyteen tai ylimääräiseen byrokratiaan ja kustannuksiin.

Aloitan artikkelin käsittelemällä ensin vakavinta puutetta, eli todistajien esteellisyttä.

1. Todistajien esteellisyys

Edunvalvontavaltuutusta koskevan lain mukaan edunvalvontavaltakirjaan tarvitaan kahden esteettömän todistajan allekirjoitukset. Mikäli edunvalvontavaltakirjan todistajana toimii esteellinen henkilö, edunvalvontavaltakirja on lain mukaan pätemätön. Esteellisen henkilön todistama edunvalvontavaltakirja on virheellinen.

Lukuisat suomalaiset ovat erehdyksessä käyttäneet todistajana esteellisiä henkilöitä, jolloin valtakirja on täysin pätemätön. Esteellisiä henkilöitä ovat olleet esimerkiksi lapsenlapsi, valtuutetun sijaisen avopuoliso tai miniän veli.

Virhe voidaan korjata vain tekemällä uusi edunvalvontavaltakirja, jonka todistavat esteettömät henkilöt.

Esteettämiä todistajia ovat henkilöt, jotka ovat valtuutukseen mainittuihin henkilöihin nähden täysin ulkopuolisia henkilöitä. Esimerkiksi naapurit, jotka eivät ole valtuuttajalle sukua ovat usein käytettyjä todistajia. Käytännössä todistajana toimivat usein ne asiantuntijat, joilta ostat edunvalvontavaltuutuksen laadinnan.

Edunvalvontavaltuutuksen todistamista koskevaan lainkohtaan voit tutustua tästä <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070648#L8> (lain 8 §)

TODISTUSLAUSUMA Samanaikaisesti läsnä olleina esteettäminä todistajina vakuutamme, että Ville Valtuuttaja, jonka henkilöllisyyden olemme tarkistaneet, on omakätisesti allekirjoittanut tämän edunvalvontavaltakirjan. Toteamme, että Ville Valtuuttaja on tehnyt valtakirjan vapaasta tahdostaan ja että hän on kyennyt ymmärtämään sen merkityksen.

Espoossa 3.10.2009

Tapio Koivula
Veturinkuljettaja, Riihimäki
s. 6.6.1970
Koivutie 45
00200 Riihimäki

Seija Metsälä
Sairaanhoitaja, Vantaa
s. 8.5.1966
Kuusitie 59
02030 Vantaa

2. Valtuutetun sijaisten kirjaaminen

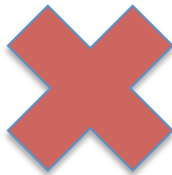
Edunvalvontavaltuutetuksi on tärkeätä valita itselle erityisen luotettu henkilö. Erityisen luotettu henkilö voi olla esimerkiksi oma puoliso, lapsi tai muu läheinen.

Valtuutetulle on tärkeätä valita myös sijaisia siltä varalta, että valtuutettu ei itse pysty hoitamaan valtakirjan tekijän asioita. Valtuutettu voi itse menettää toimintakykynsä etenevän muistisairauden takia, tai valtuuttaja ja valtuutettu voivat molemmat olla samassa auto-onnettomuudessa, ja loukkaantua vakavasti.

Pahimmassa tapauksessa valtakirjaan ei ole nimetty ollenkaan sijaisia. Sijaiset on valittava itse etukäteen, jos haluat välttää edunvalvonnan tilanteessa, jossa valtuutettu on kykenemätön hoitamaan asioitasi.

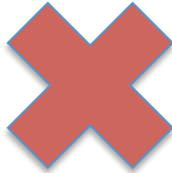
Tavalliset suomalaiset ja myös useat asiantuntijat ovat hyödyntäneet valtakirjan laadinnassa Oikeusministeriön esimerkkivaltakirjaa. Esimerkkivaltakirjassa ei valitettavasti ollut ollenkaan mainintaa sijaisista. Ohessa on kuva oikeusministeriön valtakirjasta:

EDUNVALVONTAVALTAKIRJA

VALTUUTTAJA	Ville Valtuuttaja (s. 15.5.1962) Heikinkuja 2 00550 ESPOO	
VALTUUTETTU	Veera Valtuutettu (s. 20.9.1980) Jaakonkatu 8 00550 ESPOO	
VALTUUTUS	Valtuutan Veera Valtuutetun edustamaan minua 1) omaisuuttani koskevissa ja muissa taloudellis	

Tällä pohjalla laadittu valtakirja ei ole riittävä, jos haluat valtakirjaasi myös sijaisia!

Sijaisten kirjaamisessa on ollut myös terminologisia haasteita. Tärkeätä on pitää huoli, että sinulla on sekä **toissijaisia valtuutettuja** että **varavaltuutettuja!** Seuraavanlainen valtakirja on puutteellinen:

VALTUUTTAJA	Nimi (s.) osoite	
VALTUUTETTU	Nimi (s.) osoite	
VARAVALTUUTETTU	Nimi (s.) osoite	

Puutteellisuus johtuu siitä, että varavaltuutettu voi lain mukaan hoitaa valtuutetun tehtäviä vain valtuutetun **tilapäisen esteellisyyden takia.**

Pahimmassa tapauksessa sijaisia ei ole ollenkaan, tai valtakirjan laatija ei ole ymmärtänyt, mikä on toissijaisen valtuutetun ja varavaltuutetun käsitteiden ero. Toissijainen valtuutettu, eli pysyvä sijainen puuttuu erityisesti niistä valtakirjoista, jotka on laadittu vuosina 2007-2015.

Valtuutetun **pysyvän esteellisyyden takia** valtakirjassa tulee olla myös **toissijainen valtuutettu**. Oikeanlainen kirjaus on esimerkiksi seuraavanlainen:

VALTUUTTAJA	Nimi (s.) osoite	
VALTUUTETTU	Nimi (s.) osoite	
TOISSIJAINEN VALTUUTETTU JA VARAVALTUUTETTU	Nimi (s.) osoite	

3. Kiinteistöjä koskeva erityissääntö

Edunvalvontavaltakirjan tekijän asuttama omakotitalo tai kesämökki jää käyttämättömäksi, jos oma toimintakyky heikkenee niin paljon, että elämä jatkuu palveluasumisessa tai laitoshoidossa.

Edunvalvontavaltuutetulla on lain mukaan oikeus myös myydä tällainen valtuuttajan omistama kiinteistö, jos **valtakirjassa on tästä erikseen maininta**.

Lain erityissäännön mukaan kiinteistöjen luovuttamiseen, kiinnittämiseen ja panttaamiseen tarvitaan oma ehto. Valtuuttajan omistamia kiinteistöjä ei tarvitse yksilöidä valtakirjassa, vaan pelkästään yleismääräys asiasta riittää. Jos sinulla on kiinteistö, esimerkiksi seuraavanlainen ehto on riittävä:

Kiinteistöjä koskevat asiat

Valtuutettu on tämän valtakirjan nojalla muun ohella oikeutettu myymään tai muuten luovuttamaan omistamiani kiinteistöjä. Valtuutettu on muun ohella oikeutettu myös hakemaan kiinnityksiä tai perustamaan panttioikeuksia omistamiini kiinteistöihin.

Kiinteistöä koskevan ehdon puuttuminen johtaa kiinteistöä koskevien oikeustoimien osalta ylimääräiseen edunvalvojan määräämiseen ja lupaprosessiin.

Ongelman keskeisenä aiheuttajana on ollut se seikka, että edellä esitellystä Oikeusministeriön esimerkkilomakkeesta puuttui huomio kiinteistöjä koskevan erityissäännöksen tärkeydestä.

Sadan tutkitun valtakirjan perusteella vain 10 %:ssa edunvalvontavaltuuksista oli maininta kiinteistöistä. Vähäinen mainintojen määrä johtunee tiedon puutteesta, eikä siitä, että vain 10 %:lla suomalaisista on omistuksessaan kiinteää omaisuutta, eli omakotitalo, kesämökki, metsää tai peltoa.

4. Edunvalvontavaltuutetun valvonta

Edunvalvontavaltakirjan yksi keskeinen tavoite on välttää holhoustoimilain mukaisesta edunvalvonnasta aiheutuva byrokratia ja valvonta. Edunvalvontavaltuutus perustuu valtuuttajan ja valtuutettujen väliseen luottamukseen, eikä useimmissa tilanteissa haluta säännöllistä tilivalvontaa ja vuositulivelvollisuutta.

Valtuutetun säännöllistä valvontaa koskevan ehdon kirjaaminen on järkevää, kun valtuutettua halutaan valvoa, muihin tilanteisiin en ehtoa suosittele. Kyseinen valvontaa lisäävä ehto löytyi Muistiliiton vanhasta mallipohjasta, joka on yksi syy sille, minkä takia liian usealla suomalaisella on valvontaa lisäävä ehto valtakirjassaan.

Valtuutetun on kahden vuoden välein annettava maistraatille tili omaisuuteni ja muiden taloudellisten asioideni hoitamisesta.

Tämä ehto on tarkoituksenmukainen vain poikkeuksellisissa olosuhteissa, joten jos sinulla on tällainen ehto, niin käänny asiantuntijasi puoleen jos et halua läheisillesi tarkkaa valtion viranomaisen valvontaa!

5. Perheen sisäiset oikeustoimet

Edunvalvontavaltakirjoissa on harvoin valtuuttajaan ja valtuutettuihin nähden täysin ulkopuolista henkilöä, joka voisi hoitaa lähipiirin sisäiset oikeustoimet. Edunvalvontavaltuutettu ei luonnollisesti voi edustaa valtuuttajaa asiassa, jossa vastapuolena on omaan lähipiiriin kuuluva henkilö.

Perheen sisäisiä oikeustoimia, joihin esteellisyyskysymykset liittyvät ovat esimerkiksi:

- toisen puolison kuoleman jälkeen tehty perinnönjako
- omaisuuden, kuten auton tai asunnon myyminen omille lapsille tai lapsenlapsille
- omaisuuden lahjoittaminen läheisille

Tärkeätä on tiedostaa, että perheen sisäisiä oikeustoimia varten tarvitaan lähipiirin ulkopuolinen valtuutettu. Pääsääntöisesti läheisin henkilö, joka voi toimia perheen ulkopuolisena valtuutettuna on esimerkiksi valtuuttajan sisaren tytär, joka toimisi vastapuolena serkuilleen.

6. Nykyiset tiukat salassapitosäännökset

Edunvalvontavaltuutuslain, viranomaisten ja pankkien tiukat salassapitosäännökset voivat aiheuttaa epäilyksiä ja ristiriitoja valtuuttajan läheisten välille, ellei valtakirjan laatimisvaiheessa ole erikseen annettu tiedonsaantioikeuksia valtuuttajan kaikille läheisille.

Suosittelen antamaan valtuudet sekä taloudellisten asioiden hoitoon liittyvään tiedonsaantiin että hyvinvointia kuten terveyttä koskeviin tietoihin.

Löysitkö omasta valtakirjastasi sudenkuopan?

Jos löysit, voit olla tyytyväinen. Ehdit vielä korjaamaan ongelman ja laatimaan uuden edunvalvontavaltakirjan!

Asiantuntijat voivat myös lähteä mukaan talkoisiin, ja tarkastaa jokaisen laatimansa edunvalvontavaltakirjan virheiden varalta. Kukaan ei ole laatinut asiakkaalleen tahallisesti kehnoa edunvalvontavaltuutusta. Jos olet laatinut puutteellisen valtakirjan asiantuntijan luona, ota yhteyttä asiantuntijaasi, joka luonnollisesti korjaa virheensä.

Jos olet laatinut edunvalvontavaltuutuksen, voit korjata virheesi tämän artikkelin ohjeiden avulla. Suosittelemme tutustumaan myös [Suomen muistiasiantuntijat ry:n Oikeudellisen ennakoinnin oppaaseen](#), josta löydät lisää tietoja asiasta. Olen ollut kirjoittamassa opasta, ja oppaan tekstissä on otettu huomioon tässä artikkelissa esittelemäni sudenkuopat.

Näen viikoittain puutteellisia valtuutuksia, joten toivon, että voisit levittää sanaa eteenpäin tehtyjen edunvalvontavaltakirjojen ongelmista. Ongelmat ovat syntyneet tiedonpuutteesta ja vakiomallien sudenkuopista.

Tärkeätä on levittää tietoa siitä, että vakiomallien ja esimerkkilomakkeiden hyödyntämisestä on aiheutunut todella ikäviä ongelmia. Oikeusministeriö ja Muistiliitto ovat tarttuneet asiaan ja poistaneet omat vanhat vakiomallinsa omilta internetsivuiltaan.

Toivon, että jokainen edunvalvontavaltakirjan laatinut tutustuu oman valtakirjansa sisältöön, ja korjaa mahdolliset puutteet.

Ongelmat ovat vielä suurelta osin korjattavissa!

Kunnioittaen,

Vesa Anttila
Lakimies, edunvalvontavaltuutusten puolestapuhuja
www.edunvalvontavaltuutus.com

